

Toimeentulotuen ja asumistuen yhteys

Pasi Moisio

Vähimmäisturvayksikkö

Sosiaali- ja terveystalouden ja -talouden osasto

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL)

Työelämän ja sosiaaliturvan yhteensovitus III: Katiska vai turva

- mitä toimeentulotuella pitäisi tehdä?

Pikkuparlamentin Kansalaisinfo 11.02.2014

Asumisen tuet Suomessa

- Keskeisimmät Kelan asumistuet sekä toimeentulotuki
 1. Kelan yleinen asumistuki
 2. Kelan eläkkeensaajan asumistuki
 3. Kelan opintotuen asumislisä
 4. Kunnallinen toimeentulotuki
- Tulosidonnaisia, pienituloisille suunnattuja tukia
- Asumista tuetaan myös asuntolainan korkovähennysoikeuden ja sotilasavustuksen asumisavustus kautta

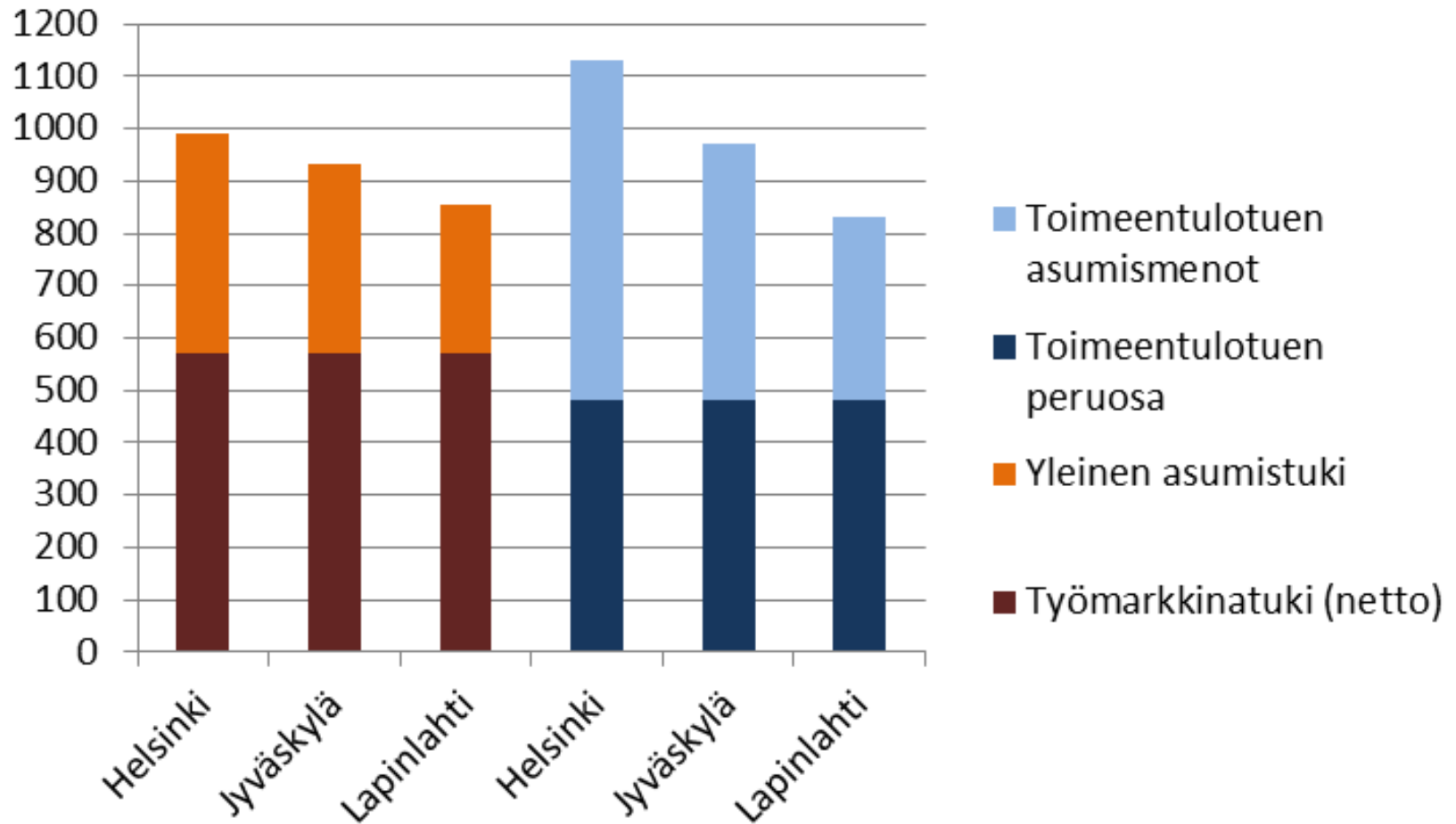
Saajien määrät ja kustannukset

- Yleinen asumistuki: 184 000 ruokakuntaa, 606 miljoona euroa vuodessa
- Eläkkeensaajan asumistuki: 180 000 henkilöä, 441 milj.
- Opintotuen asumislisä, 150 000 henkilöä, 260 milj.
- Toimeentulotuki: 240 000 kotitaloutta, arviolta puolet toimeentulotuesta asumismenojen korvauksiin, eli n. 350 milj.
- Asuntolainan korkojen verovähennyksen kustannus, n. 440 milj.

Asumistuen ja toimeentulotuen päällekkäisyys

- Toimeentulotukea saavista kotitalouksista 70% saa myös Kelan asumistukea
- Syyperusteisella perusturvaetuudella ja vuokralla asuva on lähtökohtaisesti toimeentulotuella isommissa kaupungeissa
- Syynä tähän on, että perustoimeentulotuessa korvataan korkeampia asumismenoja kuin asumistuessa.
- Toimeentulotuessa hyväksytään asumismenot yleensä kunnan keskimääräisen vuokratason mukaan ja asumismenot korvataan täysimääräisenä
- Asumistuessa kattovuokrat varsinkin isommissa kaupungeissa huomattavasti alle markkinavuokrien ja kattovuokrastakin korvataan korkeintaan 80%

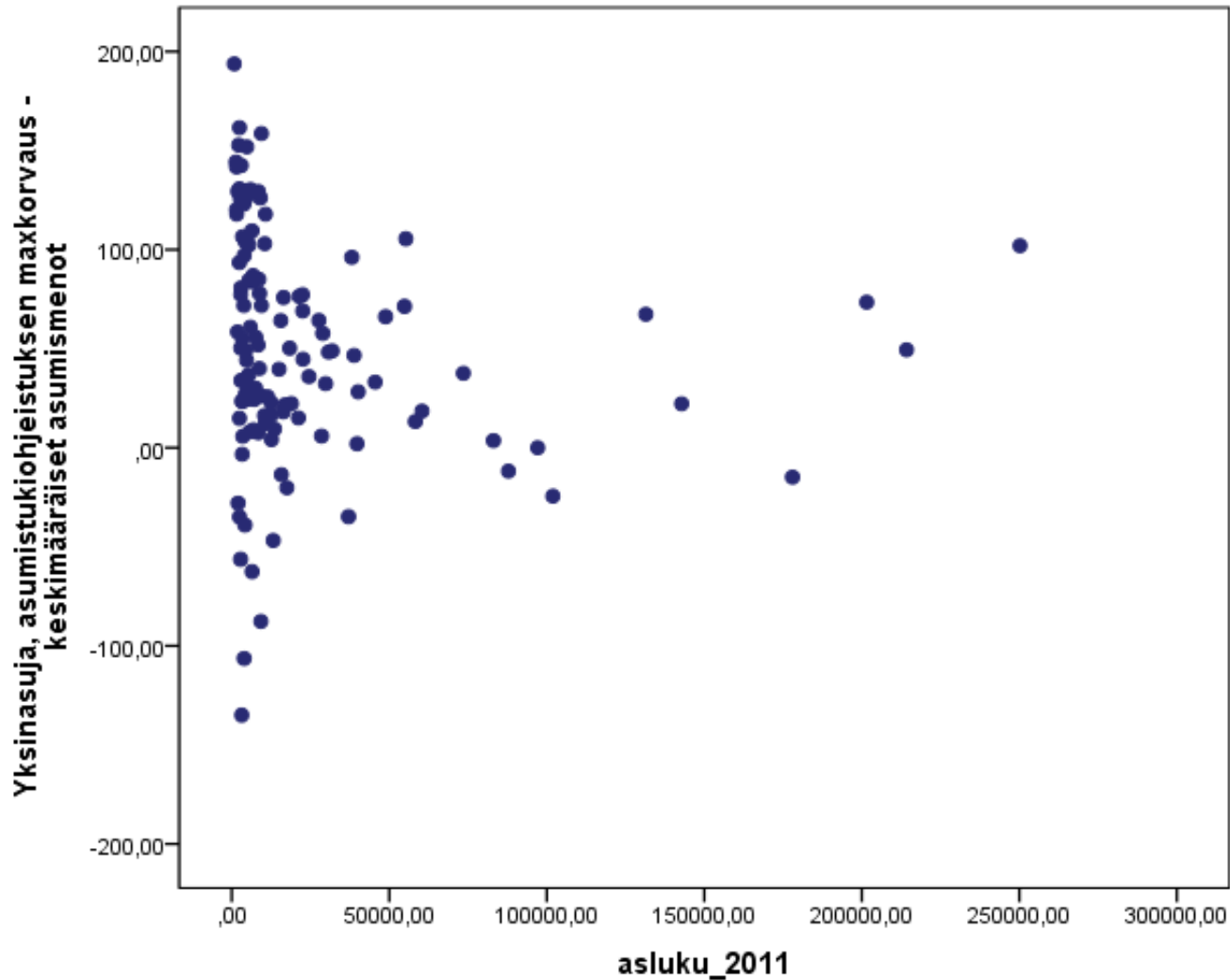
Ensi- ja viimesijaisen turvan tasot yksin vuokralla asuvalla kolmessa kunnassa 2014

Lähde: KELA ja kuntien sosiaalityötoimien toimeentulotuen soveltamisohjeet 2013.

* Asumismenot ohjeistusten maksimit eli Helsinki 650e, Jyväskylä 490 ja Lapinlahti 352e, kaikilla 37 m².

Toimeentulotuesta hyväksytyjen asumismenojen ero kunnan keskimääräisen vuokratason (y-akseli) ja kunnan asukasluku (x-akseli)

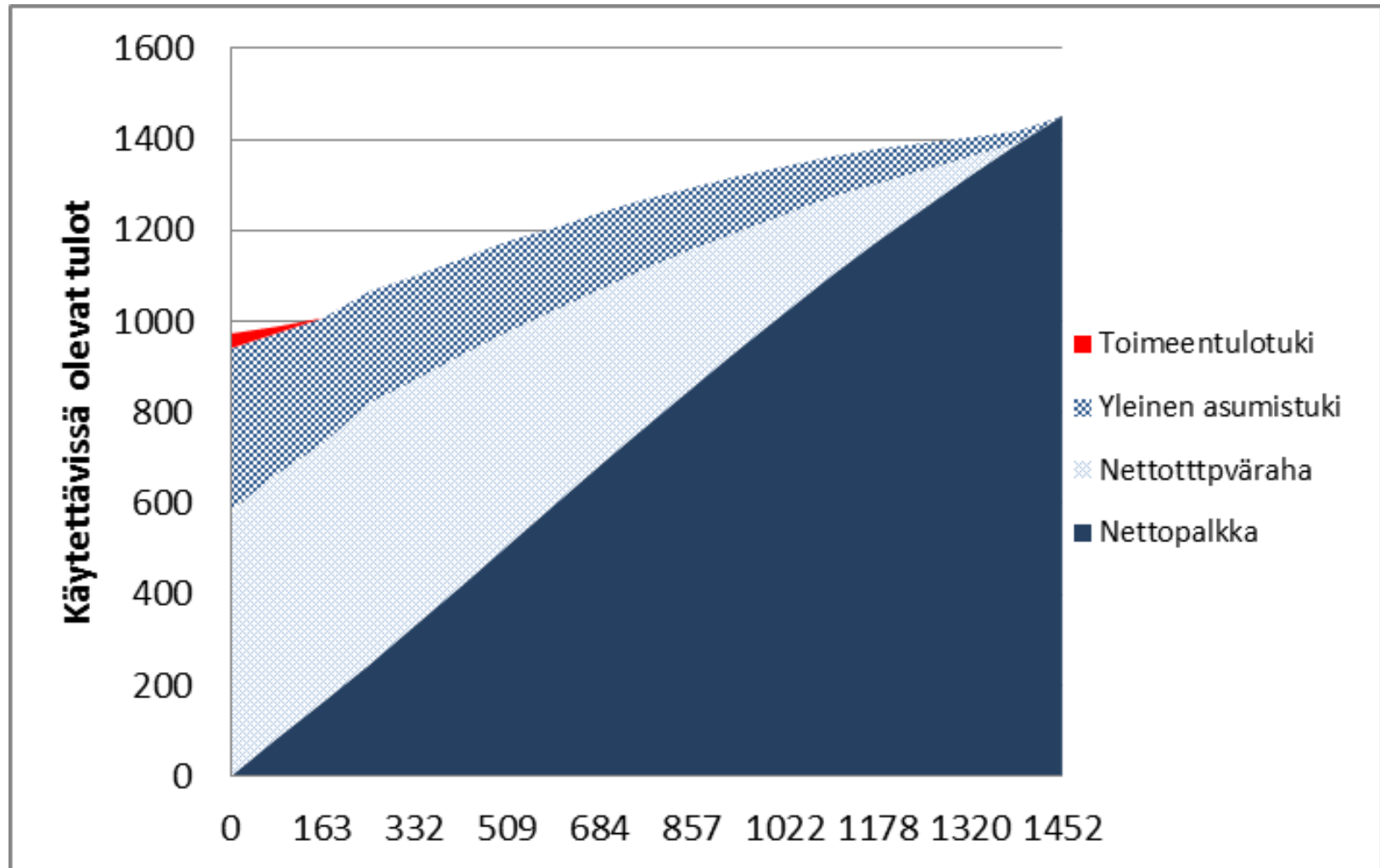

Vuokralla asuvan perustyöttömyysturvaa saavan kotitalouden tulonmuodostus (keskisuuri kaupunki, ARA vuokra)

	Kotitaloustyyppi			
	Yksin	Yh+1	Pariskunta	Pari+2
Peruspvr. / työmarkkinatuki	702	702	1 404	1 404
lapsikorotus		113	0	333
Yleinen asumistuki	359	477	272	397
Lapsilisä	0	153	0	219
Elatustuki	0	154	0	0
Verot	120	150	241	327
Toimeentulotuki	43	30	0	159
Käytettävissä olevat tulot (KTU)	984	1 480	1435	2 185
KTU asumismenojen jälkeen	480	831	829	1 431

Lähde: Talousarvion vaikutukset perusturvaan 2014 (tulossa)

Tulonsiirtojen ja palkkatulojen yhteensovitus 2014

Lähde: SISU malli 2014

* yksinasuva, työmarkkinatuki, vuokra 493 €/kk, III kuntaryhmä

Päällekkäisyyden syitä ja seurauksia

- Sosiaaliturvan periaatteiden, byrokratian ja asiakkaiden kannalta on ongelmallista, että viimesijainen ja tilapäiseksi tarkoitettu toimeentulotuki paikkaan pysyvästi perusturvaa / asumistukea
- Noin puolet asiakkaista ns. paperiasiakkaita eli jättävät vain kirjallisen hakemuksen perustoimeentulotuesta
- Syitä tilanteeseen on niin asumistuessa kuin toimeentulotuessa
 1. Asumistuessa hyväksytyt kattovuokrat eivät ole pysyneet vuokrien kehityksen mukana isommissa kaupungeissa
 2. Perustoimeentulotuessa asumismenojen korvauksen tarveharkinta on tyypistynyt varsinkin isommin kaupungeissa tuloihin ja kattovuokraan, eli kirjalliseen etuuskäsittelyyn
- Toimeentulotuki on kuitenkin tarkoitettu viimesijaiseksi, tilapäiseksi ja tapauskohtaiseksi tueksi yllättävissä tilanteissa: siksi asumismenot korvataan täysimääräisenä
- Asumistuen jälkeen jäämisen sekä perustoimeentulotuen etuuskäsittelyn yleistymisen myötä toimeentulotuki muuttunut selkeämmin asumistuen paikkaajaksi isommissa kaupungeissa.

KIITOKSET!